

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра електричного транспорту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
транспортних систем та технологій

(Шпіка М.І.)
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тяговий електропривод

галузь знань 0507 Електротехніка та електромеханіка
напрямок підготовки 6.050702 Електромеханіка
спеціальність 8.05070203 Електричний транспорт

факультет транспортних систем та технологій

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Тяговий електропривод» для студентів галузь знань 0507 «Електротехніка та електромеханіка», напряму підготовки 6.050702 «Електромеханіка», спеціальність 8.05070203 «Електричний транспорт».

Розробники: професор кафедри електричного транспорту Шавьолкін О.О.

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри електричного транспорту.

Протокол від «27» січня 2015 року № 9

Завідувач випускової кафедри (Далека В.Х.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ

(*Тригорченко СВ*) «16» 04 2015 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015

© Шавьолкін О.О., 2015

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5.5	Варіативна	Рік (роки) підготовки	
		1-й	-
		Семестр(и)	
		2-й	-
Загальна кількість годин – 198	Галузь знань: 0507 «Електротехніка та електромеханіка»	Лекції, год.:	
		34	-
Модулів – 2		Практичні, семінарські, год.:	
	Напрямок підготовки: 6.050702 «Електромеханіка»	34	-
Змістових модулів (ЗМ) – 2	Спеціальність 8.05070203 «Електричний транспорт»	Лабораторні, год.:	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 2-й сем. - 4; самостійної роботи студента – 2-й сем. – 7.65	Фахове спрямування: Електричний транспорт, експлуатація та ремонт транспортних засобів	Самостійна робота, год.:	
		130	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю:	
		залік	-

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 34.3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Тяговий електропривод» є формування знань про основні властивості і вимоги до тягового електроприводу транспортних засобів (ТЗ), конструкцію і властивості тягових двигунів, схеми силових енергозберігаючих напівпровідникових перетворювачів електроенергії, що застосуються у схемах сучасних транспортних засобів і принципи керування електроприводом, їх розрахунок і визначення параметрів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Тяговий електропривод» є формування у студентів належного рівня знань щодо тягових електроприводів при обслуговуванні, експлуатації, ремонті і модернізації транспортних засобів та застосування цих знань при виконанні виробничих завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні принципи електричної тяги;
- основні типи тягових електродвигунів;
- принципи дії і використання перетворювачів електроенергії;
- принципи побудови силових електричних кіл і систем керування;
- методи забезпечення енергоефективності тягового електроприводу при експлуатації.

вміти:

- згідно з документацією ефективно використовувати відповідні електроприводи;
- вибирати відповідні пристрої при проектуванні схеми тягового електроприводу згідно завданню;
- виконувати розрахунки силових кіл;
- обрати відповідні принципи керування для забезпечення енергоефективності.

мати компетентності:

- здатність до тестування, дослідження, перевірки і експлуатації сучасних систем тягового електроприводу;
- готовність до проектування та модернізації електроприводів;
- здатність до впровадження розроблених технічних рішень і проектів;
- здатність до підготовки вихідних даних для складання планів і кошторисної документації.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Тяговий електропривод

Змістовий модуль 1.1. Електричні двигуни і силові напівпровідникові перетворювачі енергії у тяговому електроприводі.

Тема 1.1.1. Основні типи тягових електродвигунів, їх властивості і характеристики. Принципи регулювання частоти обертання. Двигуни постійного струму. Асинхронний двигун (АД) з КЗ ротором. Вентильний двигун. Синхронний двигун с постійними магнітами. Вентильно-індукторний двигун (ВІД)

Тема 1.1.2. Силові напівпровідникові перетворювачі енергії у тяговому електроприводі. Основні параметри перетворювачів. Випрямлячі. Імпульсні перетворювачі напруги постійного струму.

Тема 1.1.3. Автономні інвертори напруги і струму. Дворівневі автономні інвертори напруги з синусоїдальною і векторною ШІМ. Багаторівневі інвертори напруги. Активні випрямлячі.

Змістовий модуль 1.2. Основні системи тягового електроприводу.

Тема 1.2.1. Регульований ТЕП постійного струму з імпульсним перетворювачем напруги і двигуном змішаного і послідовного збудження.

Тема 1.2.2. Частотно-регульований асинхронний електропривод. Поле-орієнтоване керування. Типові схеми частотно-регульованого електроприводу з системою керування.

Тема 1.2.3. Частотно – керований ТЕП з асинхронним двигуном. Особливості схеми ТЕП з гібридним живленням.

4. Структура навчальної дисципліни «Тяговий електропривод»

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Тяговий електропривод										
Змістовий модуль 1.1. Електричні двигуни і силові напівпровідникові перетворювачі енергії у тяговому електроприводі										
Тема 1.1.1.	29	6	-	6	20	-	-	-	-	-
Тема 1.1.2.	24	4	-	4	20	-	-	-	-	-
Тема 1.1.3.	46	7		7	25	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 1.1	99	17	-	17	65	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 1.2. Основні системи тягового електроприводу.										
Тема 1.2.1.	29	6	-	6	20	-	-	-	-	-
Тема 1.2.2.	27	5	-	5	20	-	-	-	-	-
Тема 1.2.3.	43	6	-	6	25	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 1.2	99	17	-	17	65	-	-	-	-	-
Усього годин М1	198	34	-	34	130	-	-	-	-	-
Разом за дисципліною	198	34	-	34	130	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
МОДУЛЬ 1. Тяговий електропривод			
Змістовий модуль 1.1. Електричні двигуни і силові напівпровідникові перетворювачі енергії у тяговому електроприводі			
1.1.1	Розрахунок характеристик тягового двигуна постійного струму	2	-
1.1.2	Визначення параметрів схеми заміщення двигуна постійного струму	2	-
1.1.3	Розрахунок характеристик АД	2	-
1.1.4	Розрахунок некерованого випрямляча з вихідним ємнісним фільтром	4	-
1.1.5	Розрахунок імпульсного перетворювача постійного струму	3	-
1.1.6	Розрахунок дворівневого інвертора напруги	4	
Змістовий модуль 1.2. Основні системи тягового електроприводу.			
1.2.1	Розрахунок параметрів системи двозонного регулювання двигуна змішаного збудження	3	-
1.2.2	Розрахунок параметрів системи ТЕП з двигуном постійного струму і імпульсним перетворювачем	3	

1.2.3	Визначення параметрів схеми заміщення АД	2	-
1.2.4	Складання схеми підключення інвертора напруги з колами керування	3	-
1.2.5	Розрахунок параметрів ТЕП тролейбусу з АД	2	-
1.2.6	Структурна схема системи поле орієнтованого керування АД	4	-
Разом		34	-

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
МОДУЛЬ 1. Тяговий електропривод			
Змістовий модуль 1.1			
1.1.1	Вивчення додаткової теми «Обмотки електричних машин» за літературними джерелами	20	-
1.1.2	Вивчення додаткової теми «Елементна база напівпровідникових перетворювачів енергії» за літературними джерелами	20	-
1.1.3	Вивчення додаткової теми «Інвертори струму з синусоїдальним вихідним струмом» за літературними джерелами	25	-
	Усього ЗМ1.1	65	-
Змістовий модуль 1.2			
1.2.1	Вивчення додаткової теми «Гальмівні режими двигунів постійного струму» за літературними джерелами	20	-
1.2.2	Вивчення додаткової теми «Скалярні системи електроприводу» за літературними джерелами	20	-
1.2.3	Вивчення додаткової теми «Векторні системи керування» за літературними джерелами	25	-
	Усього ЗМ1.2	65	-
	Разом за дисципліною	130	-

8. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Розв'язок задач. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

9. Методи контролю

Контрольні опитування. Розв'язок задач.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Поточна атестація та самостійна робота						Підсумковий контроль (залік)	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
50			50			-	
100%						-	100%

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			D
60-63	задовільно		E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Тяговий електропривод» (для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму підготовки 0507 - «Електротехніка та електромеханіка» спеціальності 8.05070203 - «Електричний транспорт»)/. Харк. нац. унів. міськ. госп-ва; уклад.: О.О. Шавьолкін. – Х. : ХНУМГ, 2015 –119 с.

2. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Тяговий електропривод» (для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму підготовки 0507 - «Електротехніка та електромеханіка» спеціальності 8.05070203 - «Електричний транспорт»)/. Харк. нац. унів. міськ. госп-ва; уклад.: О.О. Шавьолкін. – Х. : ХНУМГ, 2015 – 15 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Шавьолкін О.О. Силові напівпровідникові перетворювачі енергії: навч. посібник / О.О. Шавьолкін. – Харк. нац. унів. міськ. госп-ва. – Х. : ХНУМГ, 2015. – 403с.
2. Основи електричної тяги: навч. посібник/ В.Х. Далека, П.М. Пушков, В.П. Андрійченко, Ю.В. Мінеєва; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.- Х.: ХНАМГ, 2012.- 312с.

Допоміжна

1. Курбасов А. С., Проектирование тяговых электродвигателей/ А. С. Курбасов, В.И, Серов, Л.Н.Сорин. – М.: Транспорт, 1987.- 536с.
2. Соколовский Г.Г. Электроприводы переменного тока с частотным управлением/ Г.Г. Соколовский.- М.: АСАДЕМА, 2006.-265с.

13. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua>